

ПРОГРАМ КАНДИДАТА ЗА ИЗБОРНОГ ЧЛАНА

ВИСОКОГ САВЕТА СУДСТВА ЉИЉАНЕ БЛАГОЈЕВИЋ

Поштовани,

Обзиром да представљање кандидата за изборног члана Високог савета судства подразумева јавно презентовање личне и радне биографије кандидата, као и свог програма – виђења улоге и будућих активности Високог савета судства, износим, на овај начин, кратак садржај програмских активности и начелне оријентације будућег рада Сталног састава ВСС-а. Напомињем да је део овог текста, углавном оно што сам и приликом личног, усменог представљања у суду у коме обављам судијску функцију, већ истакла, као најбитније теме.

Имајући у виду да оваква форма представљања Програма не даје велике могућности за дубљу анализу свих важних тема, које се у датом контексту намећу, произилази да ће, вероватно, сваки кандидат само назначити неколико „општих места“, те тиме бити у опасности да се служи речником фраза, на ивици догматског приступа и паушалних процена.

Желим да нагласим да је овакав начин избора чланова ВСС-а велики допринос афирмацији наше професије и да омогућава судијама да, тајним гласањем, слободно, по својој вољи, заиста „струка бира струку“, као и враћање угледа судијском звању, које заслужује.

Немогуће је, на самом почетку, заобићи тему преиспитивања одлука Првог састава ВСС-а, нарочито имајући у виду да се та тема већ кандидовала, као једна од најважнијих активности са којом ће се Стални састав ВСС-а суочити. У прилог томе сведоче и већ започети разговори између ВСС-а и представника Друштва судија, као и представника међународних организација, у циљу наставка реформе правосуђа, као и њене ефикасне и потпуне реализације. Познато је да су ти разговори резултирали и саопштењима за јавност. Сматрам да тај процес треба наставити, а да је неопходно, одмах по формирању Сталног састава ВСС-а донети појединачна решења поводом приговора неизабраних судија, савесном и непристрасном оценом навода из тих приговора. По мом мишљењу, то је и у интересу саме струке, али и доследне примене начела законитости и уставности.

Полазећи од надлежности ВСС-а, које су прописане чл. 13. Закона о Високом савету судства, питање које се даље намеће, као услов без кога је и прича о угледу професије, беспредметна, јесте питање буџета. Без адекватног, рационалног и свеобухватног приступа овој теми није могуће ни позиционирање судске власти, као треће гране власти, онако како то и сам Устав РС прокламује. Према чл. 13. Зак. О ВСС : „Савет предлаже обим и структуру буџетских средстава неопходних за рад судова за текуће расходе и врши надзор над њиховим трошењем, у складу са законом“. Држећи се задате теме о виђењу улоге и активности ВСС-а, а у оквиру наведене надлежности, сматрам да је неопходно најпре правилно сагледавање потреба у погледу обима и структуре буџетских средстава, као и процена, која не сме бити паушална, нити нереална. Приликом те процене, на основу које Савет даље предлаже обим и структуру средстава, потребно је имати у виду затечена стања, како судских зграда, тако и техничке

опремљености. Познато је да, у том смислу, постоје велике разлике, те неретко у реалности виђамо просторе у којима се суди и ради без елементарних услова за нормално функционисање, не само по питању броја судница и судских кабинета и њихове величине, већ и хигијенских и техничких услова у којима се ради. Ово питање је важно решити не само због омогућавања судијама да имају бољи оквир рада (што посредно свакако може само допринети побољшању квалитета рада), већ и због других учесника у судским поступцима, чиме се и слика о правосуђу може мењати на боље. Наравно да је присутна свест о лимитираности буџетских средстава, али инсистирање на њиховој правилној и равномерној расподели, може само допринети ефикасности рада судова.

У тесној вези са горе поменутом темом, јесте и питање одређивања броја судија, као и броја потребних, адекватно обучених сарадника, а везано за још једну од надлежности ВСС-а из чл. 13 Закона о ВСС-у. Имајући у виду да је након више од годину дана прошло од започетог процеса реформе правосуђа, у пракси се наметнуло, као једно од горућих питања – потребан број судија. Сматрам да је, након довољног протекла времена, потребно преиспитати да ли тај број заиста одговара захтевима реалности. Моје је мишљење да га треба повећати, а довољни показатељи за то јесу број предмета у којима судије поступају, те прилично нереално очекивање да ће ефекти реформе правосуђа дати пуни ефекат уз постојеће бројке. Посебно треба имати у виду да постоје захтеви везани за многобројна права странака прописани Европском конвенцијом о људским правима, те чињеницу да не постоји реалан услов да се тим захтевима изађе у сусрет, без повећања броја судија, судијских сарадника и помоћника и доброг програма за решавање тзв. „стarih предмета“. Многи од тих предмета стари су преко 20 година, те без реалног сагледавања начина и модела за њихово решавање, то за судију често представља „немогућу мисију“, као и претњу за пад квалитета судских одлука, а за странке –безнадежност, за државу Србију не само нове ставке у буџету, за накнаду штете, већ и процене међународних организација да правосуђе не испуњава тражене услове који се од њега захтевају, ради даљих процеса пријема у чланство ЕУ.

Следећа тема, која се као битна намеће, јесте питање мерила за вредновање рада судија, као и мерила и критеријума за њихово напредовање. Критеријуми и мерила морају бити прецизније одређени, као и начини да се путем истих статистички реално прикажу стварни резултати рада судија. Питање „стarih предмета“ се и у оквиру ове теме појављује као важно, обзиром да су исти прилично неравномерно, након 1.1.2010., додељивани у рад судијама. Познато је да компјутерски програм „либра“ није, у самом почетку, примењиван на начин како је то замишљено, да су бројне „нивелације“ које су уследиле након првобитне расподеле предмета судијама, довеле до тога да судије нису равномерно оптерећене како „старим предметима“, тако и предметима приближно сличне структуре тј.тежине. Ово, неминовно, један број судија, у самом старту, ставља у тежу позицију, по питању оцене квалитета њиховог рада, а логично је закључити – на који начин, што сумарним прегледом статистичких извештаја није могуће уочити.

Оно што бих, даље, истакла као неопходно за брзо решавање, јесте: омогућавање судијама да, заиста, „дају своје мишљење о изменама постојећих и доношења нових закона“, што такође представља једну од надлежности ВСС-а, прописану чл. 13. Закона. Ово не треба да остане само захтев форме, која ће се задовољити простим обавештавањем судије да је у току поступак везан за измену, односно доношење неког закона, већ је потребну успоставити прави-интерактивни однос између предлагача законског текста и судија, нпр. формирањем посебних радних група, комисија или

других радних тела ВСС-а, на који начин ће се укључити што већи број заинтересованих судија да дају своје предлоге, сугестије и запажања.

Поред свега, горе наведеног, не сматрам да је мање значајан и „однос с јавношћу“, јер колико год и какви напори били учињени да се у оквиру саме струке постигну побољшања, све то не даје пуне ефекте уколико грађани нису на адекватан начин о томе информисани. Стручна јавност даје своје процене и мишљења. Језик којим се у оквиру наше професије комуницира није често разумљив човеку који информацију о раду правосуђа или неком појединачном случају добија из медија. Веома је важно инсистирати на томе да медији информишу јавност на начин који ће тој јавности омогућити реалну слику, правилне увиде, без пристрасних и нестручних коментара, који веома штете угледу професије, а код грађана стварају осећај неразумевања и неповерења у рад судова.

Надам се да ће бар ово начелно сагледавање програмских циљева и активности ВСС-а, бити део онога што ће ВСС прихватити и преузети као своје обавезе и правац деловања.

У Београду, 25.02.2010.

КАНДИДАТ ЗА ЧЛАНА ВСС-а
ЉИЉАНА М. БЛАГОЈЕВИЋ
Судија Првог основног суда у Београду